

CEART ACHAINÍ

Ó tháinig Conradh Maastricht i bhfeidhm, bhí sé de cheart ag gach saoránach den Aontas achainí i bhfoirm ghearáin nó iarrata, maidir le saincheist a thagann faoi réimsí gníomhaíochta an Aontais Eorpaigh, a chur faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa. Scrúdaíonn Coiste um Achainíochta na Parlaiminte na hachainíochta, a dhéanann cinneadh maidir lena n-inghlacthacht agus atá freagrach as déileáil leo.

BUNÚS DLÍ

Airteagal 20, Airteagal 24 agus Airteagal 227 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) agus Airteagal 44 den Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh.

CUSPÓIRÍ

Tá sé mar aidhm leis an gceart achainí modhanna simplí a chur ar fáil do shaoránaigh agus d'áitritheoirí AE chun teagmháil a dhéanamh leis na hinstiúidí Eorpacha maidir le gearáin nó iarrataí ar ghníomhaíocht.

A BHFUIL BAINTE AMACH

A. Incháilitheacht agus ceanglais (Airteagal 227 CFAE).

Tá ceart achainí ag aon saoránach den Aontas agus ag aon duine nádúrtha nó dlítheanach a bhfuil cónaí air nó a bhfuil oifig chláráithe aige i mBallstát, ar bhonn aonair nó i gcomhar le daoine eile.

Chun bheith inghlactha, ní mór go mbainfeadh na hachainíochta sin le hábhair a thagann faoi réimsí gníomhaíochta an Aontais Eorpaigh agus a dhéanann difear go díreach do na hachainígh. Tugtar léirmhíniú an-leathan ar an gcoinníoll deireanach.

B. Nós imeachta

Leagtar síos an nós imeachta lena ndéileáiltear le hachainíochta i Riail 215 go Riail 218 de, agus in Iarscríbhinn V (XX) do, Rialacha Nós Imeachta na Parlaiminte, ina leagtar freagracht dá sórt ar choiste parlaiminteach, an Coiste um Achainíochta.

1. Inghlacthacht fhoirmiúil

Ní foláir ainm, náisiúntacht agus seoladh gach aon achainíoch a lua sna hachainíochta agus iad a bheith scríofa i gceann amháin de theangacha oifigiúla an Aontais Eorpaigh.

Is féidir iad a chur síos go leictreonach nó trí thairseach Achainíoch PE nó ar pháipéar tríd an bpost.

2. Inghlacthacht ábhair

Déantar na hachainíoch a chomhlíonann na ceanglais fhoirmiúla sin a tharchur chuig an gCoiste um Achainíoch, ina gcaithfear cinneadh a dhéanamh ar dtús cibé an bhfuil siad inghlactha. Déanann an Coiste é sin trína chinntiú go dtagann ábhar na n-achainíoch faoi réimsí gníomhaíochta an Aontais Eorpaigh. Murar amhlaidh an cás, dearbhaítear nach bhfuil an achainí inghlactha. Cuirtear an cinneadh agus cúiseanna an chinnidh in iúl don achainíoch. Moltar go minic d'achainígh teagmháil a dhéanamh le comhlacht náisiúnta, Eorpach nó idirnáisiúnta eile. Ar na príomhchúiseanna a dhearbhaítear nach bhfuil achainíoch inghlactha, ní dhéanann achainígh idirdhealú idir an tAontas Eorpach agus na Ballstáit agus idir comhlachtaí agus eagraíochtaí idirnáisiúnta eile (amhail na Náisiúin Aontaithe agus Comhairle na hEorpa), maidir le hinniúlachtaí, freagrachtaí agus féidearthachtaí chun gníomhaíochta agus sásaimh, lena n-áirítear i ndáil le hinfeidhmeacht Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh.

3. Achainíoch a scrúdú

Ag brath ar na himthosca, féadfaidh an Coiste um Achainíoch ceann amháin nó níos mó de na gníomhartha seo a leanas a dhéanamh:

- A iarraidh ar an gCoimisiún Eorpach réamhscrúdú a dhéanamh ar achainí agus faisnéis a chur ar fáil maidir le reachtaíocht ábhartha AE a bheith á comhlíonadh;
- An achainí a chur faoi bhráid Coistí eile de chuid Parlaimint na hEorpa le haghaidh faisnéise nó gníomhaíocht bhreise (d'fhéadfadh coiste, mar shampla, achainí a chur san áireamh ina ghníomhaíochtaí reachtacha);
- Má bhaineann an achainí le cás sonracha lena n-éilítear aird aonair, féadfaidh an Coiste teagmháil a dhéanamh leis na hinstitiúidí nó na húdaráis iomchuí nó idirghabháil a dhéanamh trí ionadaíocht bhuan an Bhallstáit lena mbaineann chun réiteach a fháil ar an gcás;
- Aon ghníomh eile a dhéanamh a mheastar a bheith oiriúnach chun iarracht a dhéanamh an tsaincheist a réiteach nó chun freagairt oiriúnach ar an achainí a sholáthar.

Cinneann an Coiste freisin cibé ar cheart achainíoch a áireamh ar chlár oibre chruinniú an Choiste. Sa chás sin, tugtar cuireadh don achainíoch, don Choimisiún agus d'ionadaithe an Bhallstáit. Ag an gcruinniú sin, cuireann an t-achainíoch a hachainí/achainí i láthair, tugann an Coimisiún a thuairim ó bhéal ina leith agus tráchtann sé ar a fhreagra i scríbhinn do na saincheisteanna a tarraingíodh aníos san achainí agus féadfar a iarraidh ar ionadaithe na mBallstát labhairt ag an gcruinniú. Bíonn an deis ansin ag Comhaltaí an Choiste um Achainíoch tuairimí a mhalartú maidir le saincheisteanna a tarraingíodh aníos le linn na díospóireachta agus moltaí a thabhairt i dtaobh gníomhaíochtaí breise a bheidh le déanamh.

I gcásanna sonracha, féadfaidh an Coiste cinneadh a dhéanamh éisteacht nó ceardlann a réachtáil, cuairt aimsithe faisnéise a thabhairt ar an tír nó ar an réigiún lena

mbaineann agus tuarascáil mhisin a ghlacadh ina mbeidh a bharúlacha agus moltaí luaite, nó tuarascáil iomlán a ullmhú agus í a chur faoi bhráid na Parlaiminte le haghaidh vóta sa suí iomlánach. Féadfaidh sé cinneadh a dhéanamh freisin ceisteanna ó bhéal a chur faoi bhráid an Choimisiúin agus/nó na Comhairle agus díospóireacht a thionól sa suí iomlánach.

Má bhaineann achainí le hábhar leasa choitinn lena nochtar trasuí mícheart nó dlí AE á chur i bhfeidhm go mícheart, féadfaidh an Coimisiún gníomhaíocht a thionscnamh leis an mBallstát atá i gceist, lena n-áirítear trí nósanna imeachta um shárú.

4. Dúnadh

Féadfaidh an Coiste achainí a dhúnadh ag céimeanna éagsúla den nós imeachta, amhail tar éis don Choiste cinneadh maidir le hinghlacthacht a dhéanamh, tar éis an t-ábhar a phlé i gcruinniú Coiste, nuair nach féidir aon ghníomhaíocht bhreise a dhéanamh ina leith, nuair a dhéanann achainíoch an achainí a tharraingt siar, nó nuair nach dtugann an t-achainíoch freagairt laistigh de sprioc-am áirithe.

5. Trédhearcacht

Beidh achainíoch a thíolactar do Pharlaimint na hEorpa ina ndoiciméid phoiblí. Foilsítear achoimrí d'achainíoch, chomh maith le gach doiciméad ábhartha eile, i dteangacha oifigiúla uile AE ar Thairseach Achainíoch Pharlaimint na hEorpa, tar éis don Choiste um Achainíoch cinneadh a dhéanamh maidir le hinghlacthacht.

Cuireann an Coiste in iúl don achainíoch i scríbhinn na cinntí uile a rinneadh maidir lena hachainí/achainí agus na cúiseanna a bhaineann leis na cinntí sin, agus cuirtear an fhaisnéis agus an doiciméadacht ábhartha ar fáil don achainíoch i gcás inarb iomchuí a luaite a bheidh na cinntí ar fáil.

RÓL PHARLAIMINT NA HEORPA

De réir na gConarthaí, is í Parlaimint na hEorpa an seolaí d'achainíoch saoránach agus is uirthi dá réir sin atá an fhreagracht a áirithiú go gcuirtear san áireamh ina n-iomláine in AE ábhar imní na saoránach a chuirtear in iúl sna hachainíoch sin. Chun é sin a chur i gcrích ar an gcaoi is fearr, cuireadh de chúram ar Choiste tiomnaithe, an Coiste um Achainíoch, déileáil le hachainíoch agus gníomhaíochtaí leantacha na hinstiúide a chomhordú. Mar a léiríodh ina tuarascálacha bliantúla maidir le pléití an Choiste an bhliain roimhe sin^[1], mheas an Pharlaimint riamh gur eilimint ríthábhachtach de dhaonlathas rannpháirteach iad achainíoch. Leag sí béim freisin ar a dtábhacht i dtaca le cásanna ina nochtar trasuí mícheart agus dlí AE á chur i bhfeidhm go mícheart ag Ballstáit. Go deimhin, lean gníomh polaitiúil nó reachtach, cásanna píolótacha AE, réamhrailithe nó imeachtaí um shárú as roinnt achainíoch. Tá an Coiste um Achainíoch go háirithe gníomhach i réimsí na gceart bunúsach (míchumais, cearta leanaí, idirdhealú, mionlaigh, ceartas, saorghluaiseacht, cearta vótála, Brexit), an comhshaol agus leasa ainmhithe, an margadh inmheánach, cearta sóisialta, imirce, comhaontuithe trádála agus sláinte phoiblí. Áirítear uile, cuairteanna

[1]Áirítear faisnéis maidir le líon na n-achainíoch a fuarthas, a bhformáid, stádas, toradh, tír, teanga, náisiúntacht agus ábhar sna tuarascálacha bliantúla maidir le pléití an Choiste um Achainíoch; an tairseach ghréasáin; caidreamh leis an gCoimisiún, leis an gComhairle agus leis an Ombudsman; cuairteanna faisnéise, éisteachtaí poiblí, staidéir arna gcoimisiúnú agus príomh-shaincheisteanna breise.

faisnéise, éisteachtaí poiblí, coimisiúnú staidéar, bunú Líonra na nAchainíocha in 2016 lena n-áirithítear comhar níos dlúithe i measc coistí a dhéileálann le hachainíocha, agus comhar agus caibidlíocht le parlaimintí náisiúnta agus údaráis, mar aon le hinstiúidí eile AE (go háirithe an Coimisiún Eorpach agus an tOmbudsman), mar ionstraimí chun a áirithiú go dtugtar aghaidh ar shaincheisteanna a tharraingíonn saoránaigh aníos in achainíocha agus go ndéantar iad a réiteach. In 2014, sheol an Pharlaimint Tairseach Ghréasán na nAchainíocha, inar cumasaíodh poiblíocht agus trédhearcacht níos dlúithe agus níos fearr i ndáil le hachainíocha, mar aon le rannpháirtíocht agus idirghníomhaíocht saoránach leis an AE^[2].

Ottavio Marzocchi
05/2019

[2]<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/ga/home>

